

PHILOLOGY

UDC 821.111

DOI 10.36074/2663-4139.12.01

ВІЗУАЛЬНИЙ ДІАЛЕКТ У РОМАНІ С. Е. ГІНТОН «АУТСАЙДЕРИ»

КРИВЕНЬ Олеся Василівна

магістрантка факультету іноземних мов

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника***НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:****ORCID ID: 0000-0002-5544-5889****МАЛИШІВСЬКА Ірина Василівна**

канд. філ. наук, доцент кафедри англійської філології

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника

УКРАЇНА

Анотація.

Стаття присвячена аналізу використання візуального діалекту (eye dialect) у романі С. Е. Гінтон «Аутсайдери». Виокремлено основні ситуативні групи в яких візуальний діалект у творі вживається найчастіше. Окреслено теоретичне підґрунтя вивчення проблеми візуального діалекту та досліджено особливості його відтворення у перекладі роману «Аутсайдери».

Ключові слова: *візуальний діалект; сленг; переклад; молодіжна лексика.*

Постановка проблеми. Переклад діалектів належить до найбільш складних завдань, які стоять перед перекладачами. Зазвичай автор оригінального художнього твору використовує діалект з певною соціокультурною метою, тому ігнорування діалектних особливостей при перекладі може призвести до не правильного чи не адекватного відтворення, яке в свою чергу втратить бажану авторську ідейну інтенцію.

Робота з діалектизмами належить до так-званої сфери «doubly foreign» [1] – «подвійної іншомовності», оскільки передбачає розуміння не тільки мови як джерела інформації, але й вимагає розкодування додаткових авторських мотиваційних компонентів до яких відносимо культуру, соціальний стан та емоційне навантаження окремих сюжетних ситуацій. Зауважимо, що загалом, діалектизми поділяють на фонографічні, лексико-семантичні, морфологічні та синтаксичні аномалії, з порівняльним аналізом неточностей перекладу окремих мовних сегментів [2, с. 53]. Проте існує окремий вид діалекту, який українські дослідники, зокрема Струк І., називає «візуальний діалект» від англійського «eye dialect». Саме він належить до маловивчених тем в українському перекладознавстві та потребує ґрунтовнішого

© Кривень О.В., 2020

© Kryven O., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139><https://doi.org/10.36074/2663-4139.12.01>

дослідження, зважаючи на зростання українських перекладів сучасних англomовних творів 20-21 століття в яких, власне, візуальний діалект подається, як один з індикаторів соціокультурного середовища героїв.

Матеріалом дослідження було обрано роман американської письменниці С. Е. Гінтон «Аутсайтери», який відкриває перед читачами унікальний світ молодіжної американської культури 60-х років минулого століття. Оригінал твору вперше був опублікований ще у 1967 році компанією Viking Press та екранізований 12 січня 2020 року на телеканалі НВО. Роман яскраво зображує життя молоді того часу, оскільки написаний підлітком про підлітків. На час написання авторці було 15 років. Українською мовою твір переклала Ірина Серебрякова у 2018 році.

Аналіз досліджень та публікацій. Серед науковців, які частково охоплюють тему візуального діалекту можемо виокремити Джорджа Філіпа Креппа [3] (перший використав термін «eye dialect» у своїй роботі «The English language in America» 1927 рік), Девіда Бретта [4], Пола Галла [5], Мессімільяно Моріні [1]. Наукових робіт по темі візуального перекладу в українських роботах є досить мало. Серед українських вчених, які займалися вивченням цієї проблеми перекладу варто виокремити Артура Гудманяна [6] та Ірину Струк [2].

Мету даної розвідки вбачаємо у спробі визначити особливості візуального діалекту твору та продемонструвати наскільки адекватно переклад відтворює оригінальний задум авторки. Серед завдань можемо виокремити наступні: виділити основні риси візуального діалекту в межах аналізованого твору, простежити їх в оригіналі та перекладі роману «Аутсайтери» та визначити у яких ситуаціях підлітки найчастіше використовують цей діалект. Варто, також, відзначити, що ні переклад, ні оригінал твору «Аутсайтери», ще жодного разу не був предметом наукового дослідження.

Виклад основного матеріалу. Термін «eye dialect», тобто візуальний діалект був вперше вжитий Джорджем Креппом у 1925 році для опису нетрадиційного написання слів при відтворенні розмовної мови. Вчений зазначив, що «eye dialect» описує неточності саме для візуального сприйняття, тобто орфографічні огріхи працюють виключно для очей, а не для вух. Тут маються на увазі такі написання, як enuff для «досить», wimmin для «жінки», animulz для «тварини» та багато інших прикладів, у яких стандартне написання слова певним чином позначається на його вимові. Персонаж, мова якого зображена таким чином демонструючи рівень освіченості та грамотності значно нижчий від середнього [3, с. 49].

Досить багато англійських слів вимовляються по різному, коли вони не наголошені. Наприклад, ми можемо бачити me/ mi замість my (Me/ mi mum is me/ mi

friend), 'em замість them (I told 'em about my problem), d'you замість do you (D'you know about it?), gonna замість going to (I do it, if you gonna be around), an' заміняє and (I have phone an' headphone), outta – out of (get them outta here), wanna – want to (He didn't wanna know about party), woz – was (It woz great), закінчення n' – ing (that's somethin' you hear every day), s'cuse – excuse me, c'mon – come on. Їх також можна віднести до візуального діалекту, а герої творів, які вживатимуть таку лексику автоматично набувають додаткових емоційно-соціальних характеристик, залежно від задуму автора.

Як зазначає Ерік Редлін у своїй книзі «Speaking of dialect»: «Візуальний діалект (eye dialect) зазвичай складається з набору правописних змін, що не мають нічого спільного з фонологічними відмінностями реальних діалектів. Насправді причина, яку називають діалектом очей, полягає в тому, що він звертається виключно до ока і не фіксує ніяких фонологічних відмінностей. Для прикладу ми можемо використовувати wuz для was, а sez для says. Однак, такий діалект показує що, хоча, візуальна відмінність існує, проте вона залишається вторинною за звучанням» [7, с. 54].

Наявність візуального діалекту у тексті твору створює великі проблеми для перекладача, оскільки важко знайти правильний відповідник у мові на яку перекладають, не зруйнувавши початкового інтонаційного ефекту задуманого автором. Більше того, одним із завдань, що стоїть перед перекладачем, як зазначає Мессімільяно Моріні, – це передати ефект, який діалект створює в оригінальному тексті, проте воно може бути приреченим на провал; в кращому випадку ефект буде переданий лише частково, а інша частина просто «втрачена у перекладі» [1]. Для досягнення максимальної адекватності перекладу дослідник пропонує дотримуватись трьох обов'язкових правил:

1. Написати свій переклад, переказавши суть речення, яке є важким для перекладу.
2. Використати два або більше варіантів перекладу.
3. Перекласти нестандартним (невірним/ популярним) варіантом мови перекладу [1].

Проте перекладач може використовувати 2 або 3 стратегії одночасно, для того, щоб наблизити переклад більше до оригіналу та передати максимальну суть написаного.

В основі сюжету роману «Аутсайтери» лежить протистояння двох соціальних молодіжних угруповань: діти вулиці (маслюки) та золота молодь (соци), члени яких переживають найрізноманітніші життєві ситуації (вбивство, булінг, зрада, самопожертва, самогубство, відданість, дружба тощо) та відверто демонструють свою

життєву позицію. Використання візуального діалекту у творі покликане перш за все створити відповідне соціальне тло на якому відбуваються усі сюжетні перепитії, тобто вулиці Манхеттена штату Нью-Йорк 60-х років.

Серед специфічних авторських мотивів вживання візуального діалекту у творі «Аутсайдери» варто виокремити наступні: демонстрація неграмотності персонажів, акцент на соціальній нерівності та наголос на надмірній емоційності героїв, яка була результатом або злості, або вживання алкоголю. Зауважимо, що візуальний діалект в даному випадку подається в контексті молодіжного сленгу, який був основною мовою спілкування для героїв роману. Незвичний правопис візуального діалекту звертає нашу увагу на щось нове та неформальне, яке у широкому значенні передбачає формування відповідного (позитивного чи негативного) інтонаційного поля твору. Використання у романі розмовного стилю, як домінуючого, підкреслює, що мова йде про життя простих хлопців з вулиці, акцентує на їхній поведінці та манерах спілкування.

Загалом у романі та його перекладі, можна виокремити чотири ситуативні групи в яких візуальний діалект вживається найчастіше.

1) Сутичка:

Gotta get outa [8, с. 50] → маємо вшиватися [9, с. 65] – Джоні

No kiddin'? [8, с. 119] → та ти що? [9, с. 150] – хлопець з Брамлі

Good goin', kid [8, с. 118] → ідеш до успіху [9, с. 149] – Тім

He got caught breakin' [8, с. 118] → удерся [9, с. 149] – Тім

2) Застілля:

Whatta ya know [8, с. 48] → ти диви, хто тут у нас [9, с. 63] – Ренді

Blowin' loot [8, с. 53] → пропиває куш [9, с. 69] – Даллі

Buyin' [8, с. 28] → пригощати [9, с. 38] – П'ятак

3) Опис зовнішності чи характеру:

Ol' [8, с. 52] → старий [9, с. 68] – Даллі

Cool ol' guys [8, с. 65] → класними чуваками [9, с. 85] – Джоні

Ain't wild [8, с. 67] → не буйний [9, с. 88] – Джоні

Tuff – lookin' top [8, с. 90] → кльові патла [9, с. 117] – П'ятак

Good ol' guy [8, с. 37] → хороший хлопець [9, с. 49] – Понібой

4) Дружня бесіда:

Kiddo [8, с. 15] → малий [9, с. 22] – Живчик

An' you can shut your trap [8, с. 37] → ой, чие б нявчало [9, с. 50] – Понібой
 We can't it 'em [8, с. 61] → не можна, щоб ми були на них схожі [9, с. 80] – Джоні
 Bein' [8, с. 73] → хлоп'яги [9, с. 95] – Даллі
 Heu, y'all [8, с. 101] → привіт, народ [9, с. 129] – Джоні
 Figgerin' on [8, с. 112] → метикувати (думати) [9, с. 142] – Живчик

Серед усіх персонажів твору найчастіше візуальний діалект використовується у розмові Даллі, який є неформальним лідером банди дітей вулиці. Найуживанішим прикладом візуального діалекту є граматична конструкція *ain't*, яка у тексті твору вживається 59 разів. Прикметно, що дана конструкція вживається всіма персонажами твору, але тільки у напружених ситуаціях. Наприклад Даллі у розмові з друзями перед початком бійки, тримаючи пістолет каже: «*it ain't loaded. I ain't aimin' to get picked up for murder. But it sure does help a bluff*» [8, с. 72]. Українською мовою відтворення такої форми візуального діалекту видається неможливим через абсолютну несхожість граматичних структур. «вона не заряджена. Мені не кортить, щоб мене загребли за вбивство. Але вона добре допомагає нагнати жаху» [9, с. 93]

Можна припускати, що Гінтон використовувала візуальний діалект для того, щоб підкреслити читачеві відмінність між мовою, яка вживається між «своїми» людьми та мовою, якою спілкуються у побуті з «чужими».

Як бачимо візуальний діалект зазвичай утворюються за допомогою опущення певних літер, які не є наголошеними в усному мовленні або зіставленням двох слів.

Гудманян А. зазначає, що візуальний діалект належить до так-званих «аномалій діалектного мовлення» [6] Серед найпоширеніших перекладацьких прийомів відтворення таких аномалій використовують «пропуск букв у словах, вилучення кінцевих літер, фонетичне ковтання, фонетичне опущення» [6].

Візуальний діалект ґрунтується на фонологічних та орфографічних особливостях мови і рідко піддається точному перекладу, оскільки дуже важко знайти точний відповідник у мові на яку перекладають. В нашому випадку Ірина Серебрякова для перекладу фрагментів з візуальним діалектом або уникала його, або використовувала описову техніку з найпростішими словами, тобто, якщо в оригіналі візуальний діалект слугував для підміни вульгаризму чи підкреслення низького соціального стану героя «He got caught breakin' into a liquor store, the little...» [8, с. 118] в перекладі бачимо «Загребли малюка, коли він удерся в алкогольну крамницю» [9, с. 149]. Таким чином, використання спрощених мовних одиниць в українській мові, дозволяє частково робити судження щодо статусу героїв.

Відмітимо, що С. Гінтон звертається до візуального діалекту, щоб максимально відтворити повсякденність спілкування героїв. У тексті не має складних описів чи деталізації, увага сконцентрована на подіях загалом, а не на словах вжитих для опису цих подій. Проте, варто зазначити, що візуальний діалект легкий для читання, зрозумілий та оживляє події, описані в творі, тільки для людей, які читають це рідною мовою. Переклад діалекту чи просто сприйняття таких слів, для людей, які не спілкуються цією мовою у повсякденному житті та не вважають її рідною, може спричинити труднощі у розумінні описуваної сюжетної ситуації. У цьому випадку читачеві важко зрозуміти, що хоче сказати той чи інший герой або, що має на увазі сам автор.

Висновок. Візуальний діалект («eye dialect») в романі С. Гінтон «Аутсайтери» вживається у контексті молодіжного сленгу. Він оживляє мову, дає змогу краще зрозуміти певні ситуації у житті героїв, їхні думки та настрої. Візуальний діалект у творі слугує маркером неосвіченості, низького соціального стану чи емоційного сплеску, який може мати як негативну так і позитивну складову. Виокремлюємо чотири ситуативні групи в яких візуальний діалект вживається найчастіше: сутичка, застілля, опис зовнішності чи характеру, дружня бесіда. В українському варіанті твору візуальний діалект перекладений за допомогою максимального спрощення мови героїв та використання описових аналогів, що покликані відтворити атмосферу ситуацій в яких був вжитий діалект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Morini, M. (2006). Norms, Difference, and the Translator: or, How to Reproduce Double Diference. *RiLUnE*, (4), 123 – 140. Вилучено з http://www.rilune.org/images/mono4/11_Morini.pdf
- [2] Струк, І. В. (2016) Відтворення мовних аномалій у художньому перекладі (на матеріалі мовлення персонажів романів Марка Твена та їх перекладів). *Наукові роботи НПП, докторантів та аспірантів кафедри англійської філології і перекладу*. Київ. Вилучено 3 https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/39980/1/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f_%d0%a1%d1%82%d1%80%d1%83%d0%ba%20%d0%86.%d0%92.%20%202016.pdf
- [3] Krapp, G. (1952). *The English Language in America*, (1), New York: F. Ungar Publishing Company.
- [4] Brett, D. (2009). Eye dialect: Translating the Untranslatable. *ANNALI della Facoltà di Lingue e Letterature Straniere di Sassari*, (6), 49 – 62.
- [5] Hull, P. (2015). *A Study of eye Dialect Hardcover*. Mishawaka: Palala Press.
- [6] Гудманян, А. Г., Струк І. В. (2014). Відтворення фонографічних аномалій діалектного мовлення в перекладі (на матеріалі творів Марка Твена та їх перекладів українською та російською мовами). *Одеський лінгвістичний вісник* (4), 52 – 55. Вилучено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2014_4_16
- [7] Redling, E. (2006). *Speaking of dialect*. Würzburg: Königshausen & Neumann.
- [8] Hinton, S. (1967). *The Outsiders*. Oklahoma: Viking Press
- [9] Гінтон, С. (1967). *Аутсайдепу*. (І. Серебрякова, пер. з англ.). Харків: Віват.

EYE DIALECT IN SUSAN HINTON'S NOVEL «THE OUTSIDERS».

KRYVEN O., *Student of the Faculty of Foreign Language*
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Scientific Adviser:

MALYSHIVSKA I., *Ph.D. (Philologu), Associate Professor of the Department of English Philology*
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

UKRAINE

Abstract. The article is devoted to the analysis of eye dialect in Hinton's novel «The Outsiders». The main situational groups in which the eye dialect is most often used in the novel are singled out. The theoretical basis of studying the problem of eye dialect is outlined and the features of its reproduction in the translation of the novel «The Outsiders» are researched.

Keywords: *eye dialect; slang; translation; youth vocabulary.*

© Кривень О.В., 2020

© Kryven O., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>

<https://doi.org/10.36074/2663-4139.12.01>